

Pelsu

Sundomin kirkko

Pelastussuunnitelma

Sundomin kirkko pelastussuunnitelma

Laadittu 23.2.2018

Laatija Joachim Miinalainen

Viimeksi päivitetty 5.4.2024

Päivittäjä Tommi Suomela

Tämä pelastussuunnitelma on laadittu käyttäen Pelsu Pelastussuunnitelma -palvelua.

Tässä pelastussuunnitelmassa on 37 sivua.

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Kohteen perustiedot	6
2.1	Perustiedot	6
2.2	Muut tiedot	7
3	Organisaatio	9
3.1	Kiinteistön turvallisuushenkilöt	9
3.2	Kiinteistön tärkeät numerot	9
3.3	Muut tärkeät numerot	10
4	Suojelu- ja pelastusorganisaatio	11
5	Riskit	12
5.1	Tapaturmat	12
5.2	Tulipalovaarat	13
5.3	Vesivahingot	15
5.4	Sairauskohtaukset	15
5.5	Säteily- tai kaasuvaara	17
5.6	Myrskyvauriot	17
5.7	Rikollinen toiminta	18
6	Turvallisuusjärjestelyt	19
6.1	Toimitilaturvallisuus	19
6.2	Sammutuskalusto	20
6.3	Turvalaitteet	21
6.4	Ensiapu	22
6.5	Paloturvallisuus	22
6.6	Henkilöturvallisuus	25
7	Kiinteistö ja huolto	26
8	Koulutus turvallisuusasioissa	27
9	Toimintaohjeita	28
9.1	Turvallisuusorganisaatio	28
9.2	Hätäilmoitus	28
9.3	Sairauskohtaus tai tapaturma	29
9.4	Tulipalo	29
9.5	Tulipalo – toimintaohjeet, kun turvallinen poistuminen on estynyt	30
9.6	Toiminta palohälytystilanteessa	30
9.7	Toiminta kokoontumispaikalla	31
9.8	Liikuntarajoitteisen avustaminen hätätilanteessa	32
9.9	Vesivahinko	32

9.10	Väkivallan uhatessa	32
9.11	Pommiuhka	33
9.12	Yleinen vaaramerkki	33
9.13	Sähkökatkot	35
10	Väestönsuojelu	36

1 Johdanto

Pelastussuunnitelman laadinta, ylläpito ja tiedottaminen perustuvat pelastuslain (379/2011) vaatimukseen. Tässä pelastussuunnitelmassa on selostus:

1. vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmistä;
2. rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyistä;
3. henkilöille annettavista ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi;
4. mahdollisista muista kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä. (Pelastuslaki 379/2011, 15 §.)

Pelastussuunnitelma on pidettävä ajan tasalla ja siitä on tiedotettava tarvittavalla tavalla asianomaisen rakennuksen tai muun kohteen henkilöille. (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 2 §.)

Pelastuslaissa on myös muita vaatimuksia turvallisuudelle, näistä tärkeimpinä:

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan huolehdittava siitä, että rakennus, rakennelma ja sen ympäristö pidetään sellaisessa kunnossa, että:

1. tulipalon syttymisen, tahallisen sytyttämisen sekä leviämisen vaara on vähäinen;
2. rakennuksessa olevat henkilöt pystyvät tulipalossa tai muussa äkillisessä vaaratilanteessa poistumaan rakennuksesta tai heidät voidaan pelastaa muulla tavoin;
3. pelastustoiminta on tulipalon tai muun onnettomuuden sattuessa mahdollista;
4. pelastushenkilöstön turvallisuus on otettu huomioon. (Pelastuslaki 379/2011, 9 §.)

Seuraavat varusteet ja laitteet on pidettävä toimintakunnossa sekä huollettava ja tarkastettava asianmukaisesti:

1. sammutus-, pelastus- ja torjuntakalusto;
2. sammutus- ja pelastustyötä helpottavat laitteet;
3. palonilmaisu-, hälytys- ja muut onnettomuuden vaaraa ilmaisevat laitteet;
4. poistumisreittien opasteet ja valaistus;
5. väestönsuojien varusteet ja laitteet. (Pelastuslaki 379/2011, 12 §.)

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan:

1. ehkäistävä tulipalojen syttymistä ja muiden vaaratilanteiden syntymistä;
2. varauduttava henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa;
3. varauduttava tulipalojen sammuttamiseen ja muihin sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät;
4. ryhdyttävä toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi tulipaloissa ja muissa vaaratilanteissa sekä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi. (Pelastuslaki 379/2011, 14 §.)

2 Kohteen perustiedot

Kirkko on kaksikerroksinen, kerrosneliöitä on n. 315 m². Ensimmäisessä kerroksessa on n. 240 henkilölle mitoitettu kirkkosali sekä alttarin takana oleva kahvitus / kokoontumistila jonne mahtuu n. 40 henkilöä. Eteistilassa on wc ja toisessa kerroksessa on urkuparvi jonne mahtuu n. 40 henkilöä. Kirkkosalin suuruus on 150. m², sakastitilan n 10 m² ja kahvi / kokoontumistilan n. 42. m² sekä keittiön n. 10 m². Urkuparven suuruus on n. 45 m².

Pohjakerrosta (kellaria) ei kirkossa ole. Kirkossa on kellotapuli.

Palovaarallisimmat kohteet

Kiinteistön palo- ja hätäpoistumisturvallisuuden kannalta vaikeimmat kohteet ovat urkuparveke. Urkuparvekkeen enimmäishenkilömäärä on n. 40.

Liikuntaesteisiä ei saa päästää urkuparvelle yleisötilaisuuksien aikana Vaasan pelastuslaitoksen määräyksen mukaan.

Suurista yleisötilaisuuksista ilmoitetaan pelastuslaitokselle ja järjestetään tarvittaessa päivystys. Jäteastioita on yksi, keittiöjäteastia, joka sijaitsee kirkon takapihalla useiden metrien päässä kirkkorakennuksesta

2.1 Perustiedot

Kiinteistön nimi	Sundomin kirkko
Kiinteistön osoite	Sundomintie 73 C 65100 VAASA
Rakennusten määrä	1
Kiinteistön omistaja	Vaasan seurakuntayhtymä puh. 063261211 http://www.vaasaevl.fi
Pinta-ala	315 m ²
Kerrokset	2
Rakennusmateriaali	Puu
Käyttötarkoitus	Kirkko

2.2 Muut tiedot

Kohde kuuluu seuraavaan pelastustoimen alueeseen: Pohjanmaa. Pelastuslaitoksen arvioitu saapumisaika kohteeseen on n. 17 minuuttia.

Paloilmoittimen hoitaja	Vahtimestari puh. 0444808468
Paloilmoittimen keskuksen sijainti	Kirkon takaosassa sakastin käytävällä.
Kiinteistönhoito	Vahtimestari puh. 0444808468
Talvikunnossapito	Geoteam Infra Ab Oy, Christian Östergårds puh. 0405588006
Sähköntarjoaja	Vaasan Sähkö Oy puh. 063245111 päivystys 063245111 http://www.vaasansahko.fi/
Vesiyhtiö	Vaasan Vesi puh. 063254187 päivystys 063254151 https://www.vaasanvesi.fi/asiakaspalvelu
Vartiointiliikkeen yhteystiedot	Securitas puh. 0204912600 päivystys puh. 0204912600 http://www.securitas.fi
Kiinteistön vakuutusyhtiö	Pohjola Vakuutus Oy puh. 03030303 https://www.op.fi
Kiinteistönomistajan vakuutusyhtiö	Pohjola Vakuutus Oy puh. 03030303 https://www.op.fi
Kokoontumispaikka	Kirkon parkkipaikka Sundomintien varrella

Varakokoontumispaikka	Määritetään tarvittaessa
Lämmitysmuoto	Sähkö
Veden pääsulku	Keittiön kaapissa, ensimmäinen ovi keittiössä vasemmalla.
Sähköpääkeskus	Kirkon takaosassa sakastissa.

Henkilömäärät**Yhteensä**

	Päivällä	Illalla	Yöllä
Arkisin	280	280	0
Viikonloppuisin	280	280	0
<i>Kirkkosalissa ja urkuparvella on sallittua olla tilapäisesti yhteensä arviolta enintään noin 280 henkilöä esimerkiksi Joulun ajan tilaisuuksissa.</i>			

3 Organisaatio

Kiinteistöpäällikkö	Reetta Hietaharju puh. 0444808450 reetta.hietaharju@evl.fi
Talousjohtaja	Kjell Fellman puh. 0444808400 kjell.fellman@evl.fi
Vahtimestari	Marc Nylen puh. 0444808468 marc.nylen@evl.fi

3.1 Kiinteistön turvallisuushenkilöt

Suojelupäällikkö	Reetta Hietaharju puh. 0444808450 reetta.hietaharju@evl.fi
Työsuojelupäällikkö	Kjell Fellman puh. 0444808400 kjell.fellman@evl.fi
Turvallisuusvastaava	Marc Nylen puh. 0444808468 marc.nylen@evl.fi

3.2 Kiinteistön tärkeät numerot

Tehtävä	Nimi	Puhelinnumero	Päivystysnumero
Omatoiminen huolto	Vahtimestari	0444808468	
Vartiointiliikkeen yhteystiedot	Securitas	0204912600	0204912600

Huolto			
	Nimi	Puhelinnumero	Päivystysajat
Automaattinen paloilmoitinjärjestelmä: Hoitaja	Vahtimestari	0444808468	
Huoltopäivystys	Are Oy	0205305700	ark. klo 16.00-07.00, la-su 24 h
Käsisammutin: Huoltohenkilö	Harri Haavisto	0105694723	
Pikapaloposti: Huoltohenkilö	Harri Haavisto	0105694723	

3.3 Muut tärkeät numerot

Toimija	Puhelinnumero	Päivystysajat
Hätänumero	112	24 h
Myrkytystietokeskus	0800 147 111	24 h

4 Suojelu- ja pelastusorganisaatio

Suojelu- ja pelastusorganisaation vastuuhenkilöt

Kohteeseen on nimetty turvallisuuspäällikkönä ja hänelle varahenkilö. Isännöinnistä ja kiinteistön huollosta vastaa Vaasan seurakuntayhtymän kiinteistöpäällikkö. Tarvittaessa vartiointista huolehtii vartiointiliike.

Ensiavusta sairastapauksissa vastaavat henkilökunta/pelastuslaitos. Poikkeusolojen vastuuhenkilöt ovat samoja kuin normaaliaikana.

Johtokeskus

Kiinteistön oma johtokeskus on kansliassa. Koko seurakuntayhtymän normaaliajan johtokeskus on virastotalo. Kriisiajan johtokeskus sijoitetaan Koulukatu 28 virastotalon 2. kerroksen huoneisiin 123-125.

Tehtäväkuvaukset

Tietoja henkilöistä, yhteystiedoista ja pelastussuunnitelmaan liittyvistä tehtävistä on edellä olevassa taulukossa.

5 Riskit

Turvallisuuden näkökulmasta riski tarkoittaa onnettomuuden todennäköisyyden ja seurausten yhdistelmää. Tärkeä osa turvallista kiinteistöä on turvallisuusriskien tunnistaminen ja niiden seurausten arviointi. Seuraavilla sivuilla on tunnistettu riskit, jotka kohdistuvat ihmisiin, omaisuuteen ja ympäristöön. Tunnistettuihin riskeihin on laadittu toimenpide-ehdotukset, joilla riskejä voidaan poistaa, vähentää ja hallita. Vain tunnistettua riskiä voidaan hallita.

Kiinteistöön ja henkilöihin kohdistuvat riskiluokat:

- Tapaturmat
- Tulipalovaarat
- Vesivahingot
- Sairauskohtaukset
- Säteily- tai kaasuvaara
- Myrskyvauriot
- Murrot, ilkivalta yms.

5.1 Tapaturmat

Riskit

- kaatuminen
- liukastuminen
- kompastuminen
- lumen tai jään tippuminen ihmisen päälle
- liikenneonnettomuus
- sähköisku
- viiltohaava
- työvälineiden aiheuttama vamma

Seuraukset

- omaisuusvahingot
- henkilövahingot

Toimenpiteet ja turvallisuusjärjestelyt

- Lumen ja jään kerääntymistä katoilla on seurattava talvisin.
 - Vaaranpaikoista tulee ilmoittaa välittömästi hallitukselle tai isännöitsijälle.
 - Vaaratilanteissa kulku tai pysäköiminen tulee estää lumen tai jään putoamisvaara-alueelle.
- Piha-alue pidetään siistinä ja kunnossa.
 - Talvikunnossapidosta huolehditaan.
- Läheltä piti -tilanteisiin puututaan viivytyksettä. Läheltä piti -tilanteet tutkitaan ja tehdään tarvittavat toimenpiteet vastaavanlaisten tapahtumien varalle ja niiden estämiseksi.
- Henkilökunnalle on järjestetty ensiapukoulutusta.
- Ensiaputarvikkeita on hankittu ja niitä uusitaan säännöllisesti.
- Yleisiin ensiapuohjeisiin tulee jokaisen tutustua.

5.2 Tulipalovaarat

Riskit

- Ihmisen toiminta
 - huolimaton tupakointi
 - tavaroiden säilyttäminen kulkukäytävillä
 - tavaroiden säilyttäminen porraskäytävissä
 - sähkölaitteiden päälle unohtuminen
 - rasva- tai muu palo keittiössä
 - valvoton kynttilöiden poltto
- Sähkölaitteet
 - oikosulut
 - rikkinäiset sähkölaitteet
 - yhteisissä tiloissa liesitaso
- Tuhopoltto
 - jäteastioita rakennuksen seinustalla
- Turvallisuusjärjestelyt
 - paloilmoitinlaitteen vika
 - sammuttimien tarkastus tekemättä
 - palopostien huolto tekemättä
 - merkkivalokeskuksen huollon puute
- Muut

Palovaarallisia kohteita ovat muun muassa tekniset tilat ja muut vastaavat kiinteistön tilat.

Seuraukset

- omaisuusvahingot
- savuvahingot
- henkilövahingot

Toimenpiteet ja turvallisuusjärjestelyt

- Ihmisen toiminta
 - Suoritetaan vuosittain omatoimiset palotarkastukset kiinteistössä.
 - Poistumisturvallisuudesta on huolehdittava:
 - henkilökunta pitää poistumistiet vapaina.
 - aktiivinen puuttuminen epäkohtiin.
 - Pelastussuunnitelma pidetään ajan tasalla ja siihen perehdytään.
- Sähkölaitteet
 - Sähkökorjaukset ja asennukset teetetään TUKES:in rekisteristä löytyvällä ammattilaisella. Urakoitsijalla on oltava riittävät asennusoikeudet ja hänellä on oltava kokemusta vastaavista töistä.
 - Sähköpääkeskukset on merkitty ja niiden edustoilla ei säilytetä tavaraa.
 - Liesitasoa ei saa käyttää erilaisten tavaroiden säilytysalustana.
- Tuhopoltto
 - Ylimääräistä palokuormaa ei kasata.
- Turvallisuusjärjestelyt
 - Kohteessa on automaattinen paloilmoitinjärjestelmä.
 - Paloilmoitinlaitteistojen testit ja huoltotyöt suoritetaan huolto-ohjelman mukaisesti.
 - Kiinteistössä on alkusammutusvälineet.
 - Alkusammutuskalusto tarkastetaan määräysten mukaan.
 - Poistumistiet on merkitty opastein.
- Muut
 - Kiinteistössä ei saa säilyttää palavia aineita ullakolla. Palavat aineet tulee säilyttää niille tarkoitettussa paikassa.
 - Ilmanvaihto ja nuohous

5.3 Vesivahingot

Riskit

- Ympäristö
 - tulva
 - rankkasade
- Rakenteet
 - rakenteiden vesitiiviyyden pettäminen
 - rakentamis- ja materiaalivirheistä johtuva tapaturma
 - putkirikko
- Laitteet
 - pesukoneiden ja kylmäkoneiden rikkoontuminen

Seuraukset

- omaisuusvahingot

Toimenpiteet ja turvallisuusjärjestelyt

- Rakenteet
 - LVI-työt, -tarkastukset ja -asennukset teetetään vain ammattilaisella.
 - LVI-urakoitsijalla tulee olla riittävät asennusoikeudet ja urakoitsijan täytyy olla toteuttanut vastaavanlaisia töitä aiemmin.
 - Putkistojen kuntoarvio suoritetaan säännöllisesti.
 - Katolta ja ränneistä tulee poistaa lehdet ja roskat.
- Laitteet
 - Kodinkoneiden valvotun käytön ja kunnossapidon tärkeyden korostaminen.
 - Pesukoneen ja astianpesukoneen suodattimet ja nukkasihdi on puhdistettava säännöllisesti.
 - Jääkaapin takaosa on imuroitava kerran vuodessa. Tässä yhteydessä tarkastetaan silmämääräisesti jääkaapin kunto myös kompressorin ja valuma-astian osalta.

5.4 Sairauskohtaukset

Riskit

- sydäninfarkti
- diabeettinen sokki
- aivoinfarkti
- aivoverenvuoto
- epilepsia
- pyörtyminen

Seuraukset

- henkilövahingot
- kuolema

Toimenpiteet ja turvallisuusjärjestelyt

- Avun saannin nopeuden takaaminen kiinteistön alueella.
- Pelastussuunnitelman liitteenä oleviin ensiapuohjeisiin tutustutaan ja ensiapua harjoitellaan.
- Henkilökunnalle on järjestetty ensiapukoulutusta.
- Ensiaputarvikkeita on hankittu ja niitä uusitaan säännöllisesti.
- Ambulanssin opastus on järjestetty ja ohjeistettu henkilökunnalle.
- Pelastusajoneuvojen pysäköiminen mahdollistetaan ulko-ovien eteen.

5.5 Säteily- tai kaasuvaara

Riskit

- radioaktiivisen aineen tai vaarallisen kaasun joutuminen ympäristöön
- vaarallisen aineen kuljetusonnettomuus
- onnettomuus ydinvoimalaitoksessa

Seuraukset

- säteilysairaudet
- kuolema

Toimenpiteet ja turvallisuusjärjestelyt

- Joditablettien hankkiminen tarpeiden mukaan (2 tabl./henkilö).
- Pelastussuunnitelmassa on toimintaohjeet tilanteiden varalle.

5.6 Myrskyvauriot

Riskit

- erilaiset luonnonilmiöt

Seuraukset

- sähkökatkot
- omaisuusvahingot
- henkilövahingot

Toimenpiteet ja turvallisuusjärjestelyt

- Rakennuksen ja ulkoalueiden kunnosta huolehditaan.
- Viranomaisten ulkonaliikkumiskieltoa on noudatettava.
- Sisälle suojautuessa pysytään kaukana ikkunoista ja lasiovista.
- Varaudu omatoimisesti pitkäaikaisiinkin sähkökatkoihin esimerkiksi seuraavasti:
 - valaisin ja paristot

5.7 Rikollinen toiminta

Riskit

- Murto
 - rakennuksen katolle pääsee kiipeämään
 - rakennuksen tiloihin pääsee valvomatta
- Väkivalta
- Ilkivalta

Seuraukset

- omaisuusvahingot

Toimenpiteet ja turvallisuusjärjestelyt

- Murto
 - Arvoesineiden merkitseminen ja kuvaaminen.
 - Kiinteistössä on tallentava kameravalvontajärjestelmä.
 - Kiinteistössä on rikosilmoitinjärjestelmä.
- Ilkivalta
 - Yleisen siisteyden ja järjestyksen valvominen ja epäkohtiin puuttuminen aktiivisesti.
 - Graffitien ja muiden töhryjen puhdistus viipymättä.
- Henkilökunnalla on velvollisuus ilmoittaa epäkohdista.

6 Turvallisuuksjärjestelyt

6.1 Toimitilaturvallisuus

Kiinteistössä on kameravalvonta

Kameravalvonta

Kuvaus	Kiinteistössä on tallentava kameravalvonta.
--------	---

Kiinteistössä on murtohälyttimiä

Murtohälytin

Kuvaus	Rakennuksessa on automaattinen rikosilmoitinjärjestelmä.
--------	--

Rikosturvallisuus

Rikosturvallisuuden vastuut

Rikosturvallisuudesta kiinteistön osalta vastaa turvallisuuspäällikkö ja hänen varahenkilönsä.

Seurakunta ei vastaa vaatesäilytystiloihin jätetyistä arvoesineistä eikä vaatteista.

Graffitit ja töhryt

Graffiteiksi kutsutaan yleisesti virheellisesti töhryjä eli sotkuja. Graffitit ovat laillisesti tehtyjä kaupunkikuvaa kaunistavia taideteoksia.

Kiinteistölle suoritetusta ilkivallasta tulee heti ilmoittaa suojelujohtajalle. Hän harkitsee rikosilmoituksen tarpeellisuuden. Töhryt (ja luvattomat graffitit) tulee valokuvata ja poistaa välittömästi. Niistä tulisi yleensä tehdä myös rikosilmoitus. Tuomioita langetetaan nykyään jo töhrijän käsialankin perusteella.

Nopealla poistamisella on suuri merkitys niiden yleistymisen rajoittamiseen. Nopea korjaaminen on tärkein ennalta ehkäisevä toimenpide.

Arkirikollisuus hakeutuu laiminlyödyille paikoille. Alueen riittävä valaistus ja valvonta vähentävät ilkivallan riskiä.

Rikosilmoitusohjeet

Rikosilmoitusmenettelystä annetaan tarkemmat ohjeet isännille ja tilaisuuksien vastuuhenkilöille.

Vakuutukset

Kiinteistöllä on omaisuusturvavakuutukset sekä vastuuvakuutus. Seurakunnan henkilökunta on vakuutettu työajan kattavalla lakisääteisellä vakuutuksella. Vakuutuksen muoto on täydellinen. Lisäksi henkilökunta on vakuutettu ryhmätapaturmavakuutuksella.

6.2 Sammutuskalusto

Sijainti	Sammutuskalusto	Kuvaus
Kirkkorakennuksen eri tiloissa	Käsisammutin	Erilaisiin tilanteisiin ja tarpeisiin soveltuvia vaahtokäsisammuttimia.
Kirkon takaosassa sakastin käytävällä.	Pikapaloposti	
Keittiössä	Sammutuspeite	

Alkusammuttimet tulee tarkastaa:

- vähintään vuoden välein kun käsisammutin on alttiina sammuttimen toimintakuntoon vaikuttaville tekijöille, kuten kosteudelle, tärinälle tai lämpötilojen vaihtelulle (ulkotilat)
- vähintään kahden vuoden välein (sisätilat)

Pikapalopostit tulee tarkastaa:

- Pikapalopostien toimivuus tulee tarkastaa vuoden välein. Pikapalopostien letkujen koeponnistus tulee tehdä viiden vuoden välein.

6.3 Turvalaitteet

Poistumisopastus

Poistumisopastuksella osoitetaan poistuminen rakennuksesta. Viallisista tai puutteellisista opasteista on ilmoitettava kiinteistöhuoltoon.

Poistumisopastus

Kuvaus	Automaattinen turva- ja merkkivalaistusjärjestelmä. Akkujen kesto on vähintään 30 minuuttia
Kattavuus	Poistumisreitit ja uloskäynnit.

6.4 Ensiapu

Työturvallisuuslain (738/2002) 46 § mukaan työnantajan on huolehdittava työntekijöiden ja muiden työpaikalla olevien henkilöiden ensiavun järjestämisestä, annettava ohjeet ensiavun saamiseksi sekä varattava työpaikalle tai sen välittömään läheisyyteen riittävä määrä asianmukaisia ensiapuvälineitä.

- Ensiapukoulutusta on järjestetty.
- Ambulanssi ohjataan: Pääsisäänkäynnille. Henkilökunta järjestää opastajan ulos auttajia vastaan.

Kiinteistössä on saatavilla ensiaputarvikkeita seuraavasti:

Tarvike	Sijainti
Ensiapukaappi	Sakastin käytävällä 03

Ensiavusta tilaisuuksien sairastapauksissa vastaavathenkilökunta, diakoniatyöntekijät, tilaisuuksien järjestäjät / -vetäjät ja jatkossa pelastuslaitos.

Henkilöstö osaa käyttää ensiapukaapissa olevaa välineistöä. Siellä ei säilytetä esim. särkylääkkeitä tms. väärinkäytön mahdollistavia aineita.

6.5 Paloturvallisuus

Automaattinen paloilmoitinjärjestelmä

Automaattisen paloilmoitinjärjestelmän tarkoituksena on varoittaa kiinteistön käyttäjiä alkavasta palosta. Järjestelmä havaitsee tulipalon nopeasti ilmaisimien reagoidessa paloon ja palokellot alkavat soida. Järjestelmä välittää hälytyksen automaattisesti hätäkeskukseen.

Automaattinen paloilmoitinjärjestelmä

Kuvaus	Rakennuksessa on automaattinen paloilmoitinjärjestelmä
Keskuksen sijainti	Kirkon takaosassa sakastin käytävällä.
Kattavuus	Kirkon tilat.
Hoitaja	Vahtimestari puh. 0444808468

Ilmoituksensiirtoyhteyden toiminnallisuuden varmistaminen

- Määräaikaishuollot ja vikakorjaukset
- Ilmoituksensiirtoyhteyden kuukausikokeilu
- Määräaikaistarkastukset

Toimenpiteet ilmoituksensiirtoyhteyden vian ilmaantuessa

Mikäli havaitaan vika ilmoituksensiirtoyhteydessä, järjestetään kiinteistössä valvonta tehostetusti henkilökunnan voimin.

- Yhteys hätäkeskukseen
- Päivystäjä valvomaan paloilmoitinkeskusta
- Päivystäjä suorittaa tarvittaessa hätäilmoituksen ja opastaa pelastuslaitosta palokohteeseen

Poistumisreitit

Poistumisturvallisuuden periaatteena on, että rakennuksen kaikista tiloista on joka hetki päästävä poistumaan vähintään kahta kulkureittiä pitkin ilman avainta tai muuta oven avausvälinettä. Ovia ei saa pitää työaikana takalukossa. Uloskäyntien edessä ei saa säilyttää tavaraa.

Kiinteistössä on seuraavan tyyppisiä poistumisjärjestelyjä:

Rakennus	Poistumisjärjestelyt
Kirkko	Kiinteistössä on poistumisreittien automaattinen turvavalaistus. Kirkkosalista poistuminen tapahtuu pääasiallisesti etuhuoneen kautta. Lisäksi kirkkosalin alttarin puoleisessa päädyssä on hätäpoistumistie ja sitä kautta mahdollista myös poistua. Urkuparvelta poistuminen tapahtuu ainoastaan yhden portaikon kautta, joka johtaa 1. kerroksen etuhuoneeseen. Liikuntaesteisiä ei saa päästää urkuparvelle yleisötilaisuuksien aikana Vaasan pelastuslaitoksen määräyksen mukaan

Kokoontumispaikka: Kirkon parkkipaikka Sundomintien varrella

Tulityöt

Tulityöt määritellään töiksi, joissa syntyy kipinöintiä tai joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja joka aiheuttaa palovaaraa. Tällaisia töitä ovat mm. kaasu- ja kaarihitsaus, poltto- ja kaarileikkaus, laikkaleikkaus ja metallien hionta, joista syntyy kipinöintiä, sekä työt, joissa käytetään kaasupoltinta, muuta avotulta tai kuumailmapuhallinta. Tulitöille on aina niiden palovaaran vuoksi harkittava vaihtoehtoisia menetelmiä.

Tulitöiden suorittaminen tilapäisellä tulityöpaikalla vaatii aina tulityöluvan. Tulityön suorittajalla on oltava voimassa oleva tulityökortti.

Paloilmoitinlaitteiston hoitajan on huolehdittava tarpeellisista irtikytkennöistä, jotta tulityöt tai muut remonttityöt eivät aiheuta aiheetonta paloilmoitusta.

Mahdolliset paloilmoitinjärjestelmän irtikytkennät on kytkettävä takaisin päälle.

6.6 Henkilöturvallisuus

Henkilöturvallisuuden vastuut

Kiinteistön työntekijöiden henkilöturvallisuudesta vastaa työnjohto työturvallisuussäädösten mukaisesti.

Asiakkaitten turvallisuus

Seurakunnan tiloja käyttävien asiakkaitten henkilöturvallisuudesta vastaavat tilaisuuksien järjestäjä (tilaisuuksien vetäjä) ja työvuorossa olevat henkilökunta.

Vuokrattavien kokoontumistilojen turvallisuus on hoidettu rakenteellisin järjestelyin. Alkusammutus- ja ensiapuvälineet on hankittu viranomaisten ohjeitten mukaan (sammuttimet, sammutuspeitteet, ensiaputarvikkeet).

Keittiötilojen hygieniasta vastaa leirikeskuksen emäntä. Keittiössä elintarvikkeita käsitteleviltä henkilöiltä edellytetään hygieniapassia eli hygieniosaamistesti tulee olla suoritettuna.

Työntekijöitten turvallisuus

Henkilökunnan turvallisuus on hoidettu pääasiassa rakenteellisin ja teknisin järjestelyin.

Työsuojaus

Työsuojaus vastaa Vaasan seurakuntayhtymän työsuojelupäällikkö sekä kiinteistön turvallisuuspäällikkö. Ilmanvaihtolaitteiden toimintaa valvotaan Suomen rakentamismääräyskokoelman mukaisesti.

Työterveysasioitten hoidosta on erilliset ohjeet henkilöstön työhön perehdyttämisoppaassa.

Vakuutukset

Leireihin ja muihin seurakunnan omissa tiloissaan järjestämiin tilaisuuksiin osallistuvat suomalaisen ja ruotsalaisen seurakunnan jäsenet on vakuutettu seurakuntien ryhmätapaturmavakuutuksella. Vakuutus on voimassa seurakunnan järjestämässä pyhä- ja rippikoulutoiminnassa, seurakunnan järjestämässä kerhotoiminnassa, seurakunnan järjestämällä leireillä ja retkillä, seurakunnan luottamushenkilöiden osalta luottamustoimeen kuuluvia tehtäviä suorittaessa. Edellä mainituissa tapauksissa vakuutus on voimassa myös niihin liittyvien välittömien matkojen aikana.

Kiinteistöllä on omaisuusturvavakuutukset sekä vastuuvakuutus.

Seurakunnan henkilökunta on vakuutettu työajan kattavalla lakisääteisellä vakuutuksella. Vakuutuksen muoto on täydellinen. Lisäksi henkilökunta on vakuutettu ryhmätapaturmavakuutuksella.

Seurakunnan palkkiotoimiset henkilöt on vakuutettu vapaaehtoisella kerholaisten tapaturmavakuutuksella.

7 Kiinteistö ja huolto

Kiinteistön vastuut

Isännöinnistä vastaa seurakuntayhtymän kiinteistöpäällikkö.

Kiinteistöllä on henkilökunta, joka vastaa johtosääntönsä mukaisista tehtävistä.

Siivouksesta vastaa seurakuntayhtymän siivoustyönjohtaja.

Luettelo tarkastuksista, lausunnoista ja toimenpiteistä

Koulutus turvallisuusasioissa

Koulutuksen yksityiskohtaisesta suunnittelusta ja toteutuksesta on laadittu seurakuntayhtymälle erillinen asiakirja, joka virastotalon lisäksi koskee myös leirikeskuksia. Paloilmoittimien hoitajakurssille osallistuu aina tarvittaessa uudet kiinteistöyöntekijät jotka ko. koulutusta ei ole käynyt. Kaikilta keittiössä työskenteleviltä vaaditaan hygieniapassi. Tarkemmat tiedot koulutuksesta saa virastotalokiinteistön julkaisusta ”Koulutus turvallisuusasioissa”.

Palotarkastukset

Kiinteistössä suoritetaan palotarkastuksia lainsäädännön mukaan yleensä vuosittain. Tarkastuspöytäkirjat ovat kiinteistötoimistossa.

Rikosilmoitin

Järjestelmän toiminta tarkastetaan säännöllisesti.

Sähkölaitteisto

Sähköasennusten tarkastukset suoritetaan säädösten mukaisesti.

8 Koulutus turvallisuusasioissa

Koulutusvastuu

Henkilökunnan sekä vapaaehtoistyöntekijöiden turvallisuuskoulutuksen järjestämisestä vastaa suojelupäällikkö yhdessä työympäristötoimikunnan kanssa.

Kukin henkilö vastaa itse osallistumisestaan ja hakeutumisestaan tarvitsemiinsa koulutustilaisuuksiin. Erityisesti turvallisuushenkilöstön osallistuminen on tärkeää ja osa kunkin työtehtäviä.

Vaasan seurakuntayhtymälle on laadittu ”Vaasan seurakuntayhtymän henkilöstöopas”, jossa kerrotaan mm. perusasioita koulutustoiminnasta ja perehdyttämisestä. Opas annetaan aina uudelle työntekijälle.

Osallistuminen turvallisuuskoulutukseen

Kukin henkilö vastaa itse osallistumisestaan ja hakeutumisestaan tarvitsemiinsa koulutustilaisuuksiin. Erityisesti turvallisuushenkilöstön osallistuminen on tärkeää ja osa kunkin työtehtäviä.

Tiedottaminen ja perehdyttäminen

Eri kiinteistöissä toimintamuotojen päälliköt perehdyttävät henkilökuntansa ja vapaaehtoistyöntekijät tehdyn turvallisuus- tai pelastussuunnitelman pohjalta käytännön toimintaan.

Henkilökunta perehdytetään turvallisuusjärjestelyihin siten, että jokainen

- osaa tehdä tilanteen mukaisen hätäilmoituksen
- tietää alkusammuttimien sijainnin ja osaa käyttää niitä tuntee rakennuksen kaikki poistumistiet
- tuntee muut rakennusten turvallisuusjärjestelyt ja niiden edellyttämät toimenpiteet
- tuntee vastuunsa huolehtia ihmisistä ja heidän poistumisestaan tulipalon sattuessa
- tietää miten suojaudutaan mm. säteilyonnettomuuden tai kaasuoireettomuuden sattuessa
- tuntee elintarvikehygieniasta koskevat määräykset

9 Toimintaohjeita

Seuraavilla sivuilla on selostus ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi. **Lue toimenpideohjeet tarkasti!**

Oikeat toimenpiteet, ratkaisut ja valinnat ehkäisevät ja rajoittavat onnettomuuksia. Vahinkoja voidaan näin minimoida tai ne voidaan poistaa kokonaan.

Turvallisuus on kaikkien yhteinen asia!

9.1 Turvallisuusorganisaatio

Kiinteistön turvallisuushenkilöt

Suojelupäällikkö

Reetta Hietaharju
puh. 0444808450
reetta.hietaharju@evl.fi

Työsuojelupäällikkö

Kjell Fellman
puh. 0444808400
kjell.fellman@evl.fi

Turvallisuusvastaava

Marc Nylén
puh. 0444808468
marc.nylen@evl.fi

9.2 Häätöilmoitus

Kerro selvästi ja rauhallisesti:

1. **Kuka olet ja mistä soitat?**
2. **Mitä on tapahtunut?**
3. **Missä on tapahtunut?**
4. **Onko ihmisiä vaarassa?**
5. **Vastaa kysymyksiin ja toimi ohjeiden mukaan!**

Muista, **älä katkaise puhelua** ennen kuin saat luvan!

HÄTÄNUMEROT

Yleinen hätänumero **112** Myrkytystietokeskus **09 471 977**

9.3 Sairauskohtaus tai tapaturma

Selvitä ja tarkista

- Mitä on tapahtunut?
- Tarkista henkilön tila (herääkö, hengittääkö).

Anna tarvittaessa ensiapua

- Tajuton, mutta hengittävä potilas käännetään kylkiasentoon.
- Jos henkilö ei hengitä, aloita ensiapu osaamisesi ehdoin.

Tee hätäilmoitus

- Soita numeroon **112**.
- Kerro, mistä soitat. **Sundomintie 73 C, VAASA**
- Kerro, mitä on tapahtunut.
- Toimi ohjeiden mukaisesti.
- Ilmoita potilaan tilassa tapahtuneista muutoksista hätäkeskukseen.

9.4 Tulipalo

1. **PELASTA ja VAROITA** muita ihmisiä. Nopea toiminta on ratkaisevaa. **TÄRKEINTÄ** on IHMISTEN pelastaminen!
2. **SAMMUTA** lähimmällä alkusammuttimella.
 - **Katkaise laitteeseen tuleva virta** ennen sammutusta.
 - Sammuta **sähkölaite jauhesammuttimella** tai sammutuspeitteellä!
 - Sammuta **palavat nesteet jauhesammuttimella!**
 - Sammuta **rasvapalo tukahduttamalla** sammutuspeitteellä tai jauhesammuttimella.
 - **ÄLÄ koskaan sammuta rasvapaloa VEDELLÄ!**
 - **HÄLYTÄ** palokunta. Yleinen hätänumero on **112**.
3. **RAJOITA** palon leviäminen. Sulje ovet, luukut ja ilmastointi.
 - Näin estät hapen pääsyä palotilaan. Älä käytä hissiä!
4. **POISTU** kokoontumispaikalle ja opasta tai järjestä opastus ja esteetön pääsy palokunnalle.

9.5 Tulipalo – toimintaohjeet, kun turvallinen poistuminen on estynyt

Joskus toisaalla riehuva tulipalo estää turvallisen poistumisen kiinteistöstä. Näissä tapauksissa on viisainta pysytellä savuttomassa tilassa ovet ja muut aukot suljettuina.

Jää palo-osastoon, jossa olet.

- Palo-oven takana on turvallista olla. Palo-ovet kestävät tulipaloa vähintään puoli tuntia.
- Hyppääminen korkealta johtaa kohtalokkaisiin seurauksiin, savuttomaan tilaan jääminen ei.

Mene ikkunan luo ja herätä huomiota. Jos et onnistu, ilmoita sijaintisi numeroon 112.

Noudata viranomaisten antamia ohjeita.

9.6 Toiminta palohälytystilanteessa

Rakennuksessa on automaattinen paloilmoitinlaitteisto, joka antaa hälytyksen pelastuslaitokselle. Palohälytyksen kuullessaan jokaisen on viipymättä poistuttava rakennuksesta.

- Ota mukaasi ulkovaatteet, jos ne ovat lähettyvilläsi.
- Sulje ovet ja ikkunat.
- Käytä poistumiseen lähintä mahdollista poistumistietä.
- Opasta asiakkaita ja vieraita.
- Soita turvallisesta paikasta numeroon **112** ja anna lisätietoja tilanteesta. Samalla varmistat, että hätäkeskus on saanut tiedon palosta.
- Siirry kokoontumispaikalle, älä jää sisäänkäyntien edustoille.
- Kokoontumispaikalta ei saa poistua ilman erillistä lupaa.

Kokoontumispaikka: Kirkon parkkipaikka Sundomintien varrella

Vaara on ohi vasta, kun pelastuslaitos antaa luvan palata rakennukseen. Kiinteistön turvallisuushenkilöstö välittää tiedon sisälle siirtymisestä henkilökunnalle.

9.7 Toiminta kokoontumispaikalla

Kokoontumispaikka: Kirkon parkkipaikka Sundomintien varrella

Kun ihmiset ovat poistuneet rakennuksesta ja edenneet kokoontumispaikalle, alkaa henkilökunnan edustaja johtaa toimintaa. Tilanteen mukaan on pohdittava, onko turvallista jäädä nimetyille kokoontumispaikalle, vai onko ihmiset ohjattava toisaalle: esimerkiksi ennalta sovittuun sisätilaan tai lähistöllä olevaan kiinteistöön.

Kokoontumispaikalta ei saa poistua ilman kokoontumispaikan vastuuhenkilön lupaa. Toimintaa kokoontumispaikalla johtaa kiinteistön turvallisuushenkilöstö. Turvallisuushenkilöstö tiedottaa tilanteen edistymisestä ja ilmoittaa milloin kiinteistöön saa palata.

Muistettavia asioita kokoontumispaikalla:

- mahdollisista loukkaantuneista huolehtiminen, ilmoitettava turvallisuushenkilöstölle
- liikuntarajoitteisista tai muuten vajaakuntoisista huolehtiminen
- ilmoitettava, mikäli tietää jonkun jääneen sisälle

Varakokoontumispaikka

Varakokoontumispaikka: Määritetään tarvittaessa

Mikäli kokoontumispaikka ei ole turvallinen, niin siirrytään suojelujohdon erikseen määrittämään turvalliseen varakokoontumispaikkaan. Myös viranomaiset osoittavat tarvittaessa suojapaikat pitempiaikaista suojautumista varten.

9.8 Liikuntarajoitteisen avustaminen hätätilanteessa

Liikuntarajoitteisten henkilöiden poistuminen rakennuksesta hätätilanteessa voi olla vaikeaa ja hädästä. Pyri auttamaan heitä mahdollisuuksiesi mukaan.

Huomioitavia asioita autettaessa liikuntarajoitteista henkilöä poistumisessa

- Auta liikuntarajoitteista poistumaan omien kykyjesi mukaan.
- Huolehdi auttamastasi henkilöstä myös ulospääsyn jälkeen.

9.9 Vesivahinko

Toimintaohjeet

- Katkaise sähköt vuotokohteesta ja sen läheisyydestä.
- Tyrehdytä vuoto esim. sulkemalla veden pääsulku, jos mahdollista.
- Ilmoita asiasta välittömästi:
 - huoltomiehelle: Vahtimestari, puh. 0444808468
- Tarvittaessa ota yhteys hätänumeroon **112**.
- Veden pääsulku: Keittiön kaapissa, ensimmäinen ovi keittiössä vasemmalla.
- Sähköpääkeskus: Kirkon takaosassa sakastissa.

Mikäli vesivaara uhkaa rakennuksen ulkopuolelta

- Ilmoita kiinteistönhoidolle ja tarvittaessa hätäkeskukseen **112**.

9.10 Väkivallan uhatessa

Aseettomassa uhkaustilanteessa, toimi seuraavasti.

- Käyttäydy rauhallisesti ja pyri rauhoittamaan henkilö omalla käytökselläsi.
- Varmista, ettet käännä selkääsi tai ajaudu nurkkaan, jotta sinulla on aina pakotie uhkaavasti käyttäytyvän henkilön läheisyydestä.
- Mahdollisuuksien mukaan pyydä apua.
- Pakene ja auta muita pakenemaan paikalta

Pidä huolta omasta turvallisuudestasi. Pyri ohjaamaan uhkaava henkilö paikkaan, jossa hän ei voi olla vahingoksi muille. Tapauksen jälkeen ilmoita tapahtuneesta tarvittaessa poliisille.

Jos uhkaavalla henkilöllä on ase, toimi seuraavasti.

- Älä tee vastarintaa.
- Tee vain mitä uhkaaja käskee.
- Pyri mahdollisuuksien mukaan varoittamaan muita.
- Ovien sulkemisella voidaan rajoittaa henkilön kulkua kiinteistössä.
- Tilanteen jälkeen, soita **112**, jotta paikalle saadaan ammattiapua mahdollisimman nopeasti. Kuuntele ohjeita ja toimi niiden mukaan.

Jokainen uhkaus ja havainto mahdollisesta uhkatilanteesta on otettava vakavasti ja niistä on ilmoitettava välittömästi poliisille. Omalla käyttäytymisellä voi olla mahdollista vaikuttaa tilanteen kehittymiseen, ota siksi kaikki uhkatilanteet vakavasti ja pyri rauhoittamaan jo alkaneet tilanteet.

9.11 Pommiuhka

SUHTAUDU aina pommiuhkaukseen **VAKAVASTI!** Ne kaikki tutkitaan huolellisesti. Usein on kyse häiriintyneen henkilön uhkauksesta tai aiheettomasta ilmoituksesta.

Yritä PITKITTÄÄ puhelua ja saada **tarkat tiedot**: syyt, kohde, pommin tyyppi, sijainti, jne. Huomioi soittajan mielentila, puheen tuntomerkit, ympäristön äänet jne.

ILMOITA pommiuhkauksesta **heti esimiehelle**. Esimies ilmoittaa välittömästi **poliisille**. Liike, yritys tai vastaava **suljetaan**.

Uhanalaiset **tilat tyhjennetään** ja alue **eristetään** laajalta alueelta, myös ylä- ja alapuolelta. **Alueen ulkopuolelle** järjestetään tilapäinen **vartiointi**.

Tarkkaile, **näkykö epäilyttäviä esineitä**.

Jos näet epäillyn esineen, paketin tai laukun: **ÄLÄ KOSKE!**

Pommin tutkiminen ja käsittely jätetään aina **asiantuntijoille**.

POLIISIN tultua paikalle toimitaan poliisin ohjeiden mukaan.

VARAUTUMINEN edellyttää, että henkilökunta osaa toimia oikein.

Suojelujohtajan tehtäviin kuuluu ohjeiden jako henkilökunnalle

9.12 Yleinen vaaramerkki

Yleinen vaaramerkki on minuutin pituinen nouseva ja laskeva äänimerkki tai viranomaisen kuuluttama varoitus. Nousevan sekä laskevan jakson pituus on 7 sekuntia. Yleinen vaaramerkki tarkoittaa väestöä uhkaavaa välitöntä vaaraa.

Vaara ohi -merkki on yhden minuutin mittainen tasainen äänimerkki. Se on ilmoitus siitä, että uhka tai vaara on ohi.

Toimi näin kuultuasi yleisen vaaramerkin

- Siirry sisälle. Sulje ovet, ikkunat ja ilmastointi.
- Avaa radio ja odota ohjeita.
- Vältä puhelimen käyttöä, etteivät linjat tukkeudu.
- Älä poistu alueelta ilman viranomaisten kehotusta.

Kaasuvaara

Kaasuvaarasta annetaan yleinen vaaramerkki

Toimi seuraavasti

- Jos olet sisätiloissa ja haistat kaasua:
 - pysyttele sisällä, hakeudu yläkerrokseen, kuuntele radiosta lisätietoja
 - paina märkä vaate suun eteen ja hengitä sen läpi
- Jos olet ulkona, kun haistat kaasua etkä pääse sisälle:
 - kiirehdi kaasupilven alta sivutuuleen
 - pyri mahdollisimman korkealle, esimerkiksi mäen päälle

Lisätietoja kaasulta suojautumiseksi

- Pysäytä ilmastointilaitteet ja sulje ovet sekä ikkunat tiiviisti.
- Voit sulkea ja teipata myös sisäovet ja pysytellä tuulen alapuolisissa tiloissa.
- Kaasun hajun tuntiessasi voit hengittää kostean, huokoisen kankaan läpi.
- Viranomaiset ilmoittavat radiossa tai kaiutinautoilla milloin myrkkypilvi on haihtunut. Tuuleta sisätilat sen jälkeen huolellisesti.

Säteilyvaara

Säteilyvaarasta annetaan yleinen vaaramerkki.

Mene sisälle.

- Sulje ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmastointi.
- **Talon keskiosissa ja kellarissa on paras suoja. Ota joditabletit vasta viranomaisen kehotuksesta (joditabletteja tulisi olla 2/henkilö).**

Vältä ulkona liikkumista

Lisäohjeet

Lisäohjeita saat kaupunkisi pelastusviranomaisilta, tiedotusvälineistä sekä Yleisradion teksti-TV:n sivulta 867. Tietoa saat myös Säteilyturvakeskuksen Internet-sivuilla osoitteesta www.stuk.fi ja pelastustoimen sivuilla www.pelastustoimi.fi.

9.13 Sähkökatkot

Sähkökatkon sattuessa turvavalot jäävät palamaan.

Toiminta sähkökatkon aikana

Sähköt katkeavat toimitilasta, mutta yleisten tilojen valot toimivat edelleen

- Jos mahdollista, tarkista sulakkeet toimitilan omasta ryhmäkeskuksesta.
- Mikäli ongelma ei ratkennut, niin ota yhteys kiinteistöhuoltoon (puh. 0444808468).

Sähköt katkeavat sekä toimitilasta että yleisistä tiloista

- Käytä taskulamppua
- Tarvittaessa opasta muita

10 Väestönsuojelu

Kiinteistössä ei ole omaa väestönsuojaa. Kiinteistö kuuluu yleisen väestönsuojelun piiriin. Pelastustoimi varautuu alueelliseen väestönsuojeluun. Pelastustoimi varautuu toimimaan myös poikkeusoloissa. Keskeisiä tehtäviä ovat uhkien havaitseminen ja niistä varoittaminen, väestön suojaamismahdollisuuksien ylläpito sekä pelastustoiminnasta huolehtiminen. Tavoitteena on mahdollisimman tehokas toiminta poikkeusolojen onnettomuustilanteissa. Viranomaiset ohjeistavat tarvittaessa väestönsuojiiin siirtymisen.

